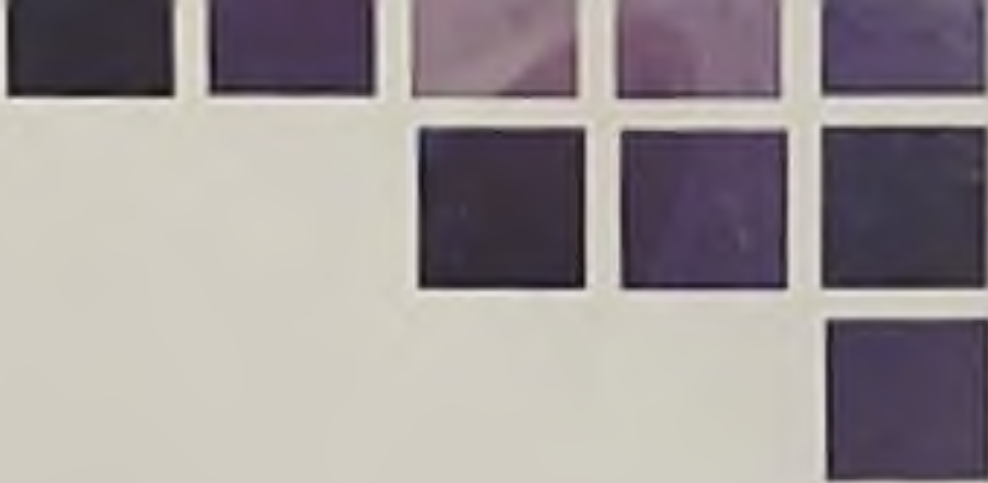

ДНІ НАУКИ

**ІСТОРИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ**

XIII

**17
05
2019**

УДК 94(477)(063)

ББК 63.3(4Укр)я431

Ш89

Дні науки – 2019 : історія : матеріали XIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених. / Колектив авторів – К., - 2019. – 304 с.

У збірнику вміщено матеріали XIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Дні науки – 2019: Історія», яка відбулася з 16 по 18 травня 2019 р. в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Збірник охоплює різні галузі історичної науки. Розрахований на студентів, аспірантів, викладачів вищої школи.

Автори несуть відповідальність за зміст надісланих тез, точність та коректність посилань у них!

ISBN 975-936-371-683-8

© Наукове товариство студентів 2019

© Рада молодих вчених, 2019

© Колектив авторів, 2019

Гондз Р. Історія Української Гельсінської групи.....	116
Гук М. Жінки у товаристві Червоного Хреста у роки Першої світової війни у вітчизняних дослідженнях.....	119
Затурська І. Встановлення та договірно-правова база культурної співпраці між Україною та Польщею протягом 1991-2012 років.....	122
Ільїн О. Відновлення житлового фонду в містах Ізмаїльської області УРСР у повоєнний період.....	125
Ількович В. Роль польських культурних громадських організацій в Україні у забезпеченні освітніх потреб польської меншини.....	129
Гуменна І. Взаємини єврейських та українських студентських товариств Східної Галичини міжвоєнного періоду (1918-1939).....	132
Кругляк Д. Причини політизації системи місцевого самоврядування після місцевих виборів 2006 року в Україні.....	135
Невмита Ю. Необхідність кардинальних реформ системи управління сільським господарством на початку постсталінського періоду.....	137
Сафар'янс Є. Поняття «майдан» в суспільній свідомості українців кін. ХХ – поч. ХХІ ст.....	140
Струсь В. Міжособистісні та гендерні відносини в підпіллі ОУН та УПА.....	144
Тронь-Радамська А. Організаційна структура галузі спорту і фізичного виховання Українського центрального комітету в Генеральній губернії (1939-1944).....	147
Хома В. Особливості становища німецько-австрійських окупаційних військ в Україні в 1918 році.....	150
Цецульніков Є. Діяльність керівництва Української Держави у сфері залізничного сполучення.....	152
Шатілов Є. Деякі аспекти організації футбольних міжнародних матчів у Харкові в 1920-х рр.....	156

***Історія античності, середніх віків,
раннього нового часу та класичного сходознавства***

Cacean S. The Emperor as a Victorious Warrior and Organizer of the World Order in the Image of Horus.....	160
Гладкій Є. Рефлексія над гастрономічною культурою у творах римських авторів I ст. н.е.....	163
Давчик М. Легенда о королеве Руметруде и обстоятельства начала герульско-лангобардской войны 508 г.....	165
Загородня А. Концепт «меланхолія» у творах Арістотеля.....	169
Коломієць О. Витоки ранньохристиянської храмової архітектури I – початку IV ст.....	172
Морозова А. Коринфська парадигма та афінська соціальна пам'ять в промові Демосфена «Про вінець».....	178
Назаров Н. Загублені ключі від Піндара: як метрика стала полем битви.....	181

Взаємини єврейських та українських студентських товариств Східної Галичини міжвоєнного періоду (1918-1939)

Задекларована проблема має цінне наукове та навчально-методичне значення, оскільки студенти виступали носіями прогресивних, максималістських, демократичних ідей, погляди яких охоплювали увесь спектр від реакційності – до консерватизму. Ця частина інтелігенції, відігравала якщо не основну, то, принаймні, дуже важливу роль.

Проблема зародження та поширення українського та єврейського студентського руху як каталізатора національно-культурницьких процесів вивчена ще не достатньо. Зокрема, дослідження, присвячені східногалицькому українському студентству, є тематично орієнтованими, тому про наявність комплексної праці, яка висвітлювала співпрацю українських та єврейських студентських товариств у національно-культурному житті Східної Галичини міжвоєнного періоду, не йдеться.

Варто зазначити, що упродовж 20-30-х рр. ХХ ст. тривав постійний пошук шляхів виокремлення єдиної організаційної структури як українського, так і єврейського студентства Східної Галичини. У процесі об'єднавчих спроб було створено ряд організацій, які мали консолідувати світове студентство. Серед таких товариств можна виділити УССоюз та його наступників – УКСО та «Профорус», а також СУСОП. Перешкодою на шляху досягнення об'єднавчих рішень стали утиски та репресії, напівлегальна діяльність, а також ідеологічні розходження, які спочатку проявилися у питанні державотворчої боротьби, а згодом набули ознак усталених національних стереотипів.

Мета дослідження – проаналізувати роль українських студентських товариств у національно-культурному житті Східної Галичини міжвоєнного періоду та прослідкувати за особливостями консолідаційних та міжнаціональних відносин із єврейськими студентськими організаціями досліджуваного періоду.

Для реалізації поставленої мети необхідно розв'язати наступні **завдання**: обґрунтувати організаційні засади діяльності українських та єврейських студентських товариств 1918-1939 рр.; проаналізувати їхні структурні особливості та ідеологічні засади і принципи; дослідити основні напрямки співпраці українських та єврейських студентських товариств в національно-культурному житті Східної Галичини у зазначений період; висвітлити місце єврейських студентських товариств в національно-культурному житті Східної Галичини міжвоєнного періоду. **Об'єкт дослідження** – суспільно-політичні, ідейні та національно-культурні процеси, що відбувалися в Східній Галичині 1918 – 1939 рр. **Предмет дослідження** – українські та єврейські студентські товариства як важливий чинник формування

міжнаціональної толерантності та рушій суспільно-політичних процесів у досліджуваний період.

Про рушійну силу українського студентства стверджував В.Гнатюк та зазначав, що вже на кінець XIX ст. у Східній Галичині було декілька тисяч українських товариств, серед яких чільне місце займали українські студентські товариства, кількість яких щорічно зростала. Він наголошував, що при таких прогресуючих темпах створення нових товариств скоро не залишиться жодного села, де б не гуртувалося українське студентство [1, с.92].

Варто зазначити, що важливе місце у комунікативній діяльності українських студентських товариств Східної Галичини відігравало спілкування із єврейськими студентськими утвореннями. Такі відносини були взаємовигідними, оскільки під час їхньої активної підтримки здійснювався обмін студентами, науково-педагогічними кадрами, навчальною базою, зібраними коштами, матеріальною допомогою.

Українське товариство студентів Львівського політехнічного інституту було створене 31 березня 1898 р. Першим головою був студент І.Дудинський. На відміну від інших українських товариств, «Основа» була у дружніх відносинах не тільки з українськими студентськими товариствами, але й польськими та єврейськими, про що свідчить його участь у багатьох спільних заходах [2, с.46].

Про таку співпрацю свідчить подяка з'їзду єврейської молоді ЦЕСУСу висвітлена у газеті «Діло» від 17 жовтня 1922 р. Єврейські товариства намагалися по мірі можливостей підтримувати українських східногалицьких студентів, долучатися до їхніх ідейно-політичних справ, сприяти побудові власного українського університету та здобутті українськими землями незалежності [3, с.4].

У часи національно-визвольних поривань українців міжвоєнної Східної Галичини важливою складовою була взаємодопомога та благодійна діяльність, яка виявлялась через обов'язок опікуватися сиротами, людьми похилого віку та малозабезпеченими верствами населення, що покладався на гмінні, повітові та міські органи опіки та суди. Оскільки українські студентські товариства не мали змоги допомогти всім нужденним, то етноспільноти, у тому числі й єврейські студентські групи, утворювали громадські об'єднання, які працювали за рахунок пожертв.

На основі задекларованих принципів діяли не лише допомогіві товариства, але й громадські організації, наприклад Кураторія опіки пам'ятками єврейської культури, Товариство друзів єврейського музею, які поряд із українськими студентами здійснювали дослідження історико-культурної спадщини Східної Галичини. Також, як і серед українського студентства, єврейські молодіжні спільноти теж культивували фізичне та моральне виховання. Єврейська молодь відвідувала спортивні організації «Makkabi», «Ezra», «Kadimah» [4, с.12-13].

У Східній Галичині міжвоєнного періоду за свою активну державницьку діяльність польська влада здійснювала утиски не лише українських

студентських товариств, а й поширювала антиєврейські настрої, зокрема, в університетах через прийняття закону «лавкового гетто». Проте, варто зазначити, що українське студентство не підтримувало вказівки влади та часто саботувало їх, чим ще тісніше зближувалось із єврейським студентським рухом. Наприклад, при запровадженні обмежувального антиєврейського освітнього закону, 8 листопада 1937 р. у Львівському університеті 450 студентів-українців ухвалили утриматися від участі в ініційованому ректором університету голосуванні за запровадження обмежень [5, с.10].

До 1939 р. молодіжні, а в тому числі студентські, як українські так і єврейські товариства Східної Галичини шукали форми і методи співіснування з польською владою, борючись у рядах організацій як прокомуністичного, так і націоналістичного орієнтування. У другій половині 30-х рр. XX ст. студентство Східної Галичини розчарувалося у спробах легальної діяльності та перейшло до активного опору, на бік націоналістичних організацій. Проте, вже у 1939 р. ще існуючі українські студентські товариства Східної Галичини були ліквідовані радянською владою, єврейські студентські організації буде очікувати схожа участь [6, с.246].

У Східній Галичині міжвоєнного періоду яскраво помітно цілісну картину активної міжнаціональної співпраці українських та єврейських студентських товариств у контексті актуальних для цих груп державотворчих процесів. Отже, як українські, так і єврейські студентські товариства приймали активну участь у національно-культурному житті Східної Галичини міжвоєнного періоду через внесок у суспільно-політичну, соціально-економічну та культурно-освітню сфери, організацію та проведення різного роду масових заходів, поширення видавничої справи та боротьбу за самовизначення своїх народів.

Список використаних джерел та літератури

1. Гнатюк В. Національне відродження австро-угорських українців (1772 – 1880 рр.) // Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України / [Упор. Феодосій Стеблій]. Львів, 2006. [Бібл. Шашкевичіани. Нова Серія, № 4 (9)]. 104 с.
2. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини 1861-1939 рр. Івано-Франківськ, 1995. 72 с.
3. Сіоністична студентська молодь та українські студенти // Діло. – 17 жовтня. – 1922. – С. 4.
4. Чорній Петро. Етнічні групи Галичини міжвоєнного періоду (1919–1939 рр.): демографічні та етнокультурні процеси. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. іст. наук. зі спеціальності “етнологія” / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України та Інститут народознавства НАН України. Львів, 2011. 20 с.
5. Подольський А. Ю. Уроки минулого: Історія Голокосту в Україні / Навч. Посібник. К.: ТОВ «Спринт-Сервіс», 2016. 104 с.

6. Шумський І. Молодь Західної України між двома Світовими війнами: ідейно-світоглядні шукання // Наукові записки ТДПІ. Серія: Історія. М. Грушевський – погляд із сьогодення. Матеріали Міжнародної наукової конференції присвяченої 130-річчю від дня народження М. Грушевського / [За заг. ред. проф. М. М. Алексієвця]. Тернопіль, 1997. Вип. V. С. 244–248.

Дмитро Кругляк

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Причини політизації системи місцевого самоврядування після місцевих виборів 2006 року в Україні

Місцеве самоврядування сьогодні є однією з найважливіших запорук існування демократії в суспільстві, тією інституцією, через яку та завдяки якій громадяни України у конституційний спосіб та, згідно з принципами загальновизнаного у Європі та демократичному світі права, можуть реалізувати свої права на вирішення нагальних питань локального значення.

Історія інституціонального становлення місцевого самоврядування в Україні у його сучасному вимірі сягає часу здобуття Україною незалежності, а окремі витoki цього процесу сягають загальнодемократичних зрушень в УРСР доби перебудови. Проте, в контексті даного дослідження ми хочемо звернути увагу на події часів Помаранчевої революції, які наклали суттєвий відбиток на інституті місцевого самоврядування в Україні та на тривалий період порушили і без того слабкий механізм функціонування локальної демократії. Значною мірою ці питання досліджують В.Заблоцький, Б.Андресюк, А.Ткачук, В.Кампо, В.Погорілко, О.Батанов та ін. Ми ж спробуємо розглянути саме причини політизації системи місцевого самоврядування після місцевих виборів 2006 р. в Україні.

Як відомо, вибори до міських, районних та обласних рад 26 березня 2006 р. відбувались виключно на пропорційній основі, а саме, за виборчими списками від політичних партій і виборчих блоків у багатомандатному виборчому окрузі. Такий формат місцевих виборів став можливим через прийняття у 2004 році нової редакції Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» [1]. Подібна уніфікована з парламентською модель виборчої системи до місцевих рад виявилася далекою від європейських норм та стандартів, закладених Європейською хартією місцевого самоврядування [2]. Подібна система певною мірою дублювала виборчі процеси до Верховної Ради і дозволяла політичним силам заручитися підтримкою власних позицій на місцях, однак, у той самий час, вибори до органів місцевого самоврядування на пропорційній основі сприяли процесам «капсулізації влади на всіх рівнях та визнання закритих процедур делегування влади як таких, що не підтримують демократію» [3, с.43].

Така виборча система була неспроможною достатньою мірою забезпечити інтереси місцевого населення, але внаслідок впровадження «закритих списків», деперсоніфікації виборчого процесу, монополізації політичними